

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2006/2007

IRODALOM – MAGYAR NYELV ÉS HELYESÍRÁS

III. (országos) forduló

2007. április 27.

Krúdy Gyula Gimnázium, Idegenforgalmi, Vendéglátóipari
Szakközépiskola és Szakiskola

Versenyző		Pontszám		Százalék
Kódja		Elérhető	Elért	
Megoldás		120%

..... Javító tanár Zsűri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Versenyző!

A feladatok megoldására 90 perc áll rendelkezésére. A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatja meg, kérjük, ügyeljen az idő beosztására!

Sikeres feladatmegoldást kívánunk!

Nagy László:

József Attila!

Mért játszott a szíved, te szerencsétlen,
rombolva magad szüntelen téiben,
építve dalra dalt,
s kifűlva
kigyúlva,
ésszel mérhető pontokon is túlra
tudatod mért nyilalt?
Hiszen te tudtad:
dögbugyor a vége e pokoli útnak,
ott a hit is kihalt,
hiszen te tudtad:
álmaid orra buktak,
magad örökre kicsuktad,
járhatod a téboly havát,
s árván, idétlen,
emberségre, hű szerelemre étlen
villámló tából eszed a halált.
Tudtad, tudom én is:
a nagy: te vagy,
s te, a Mindenség summáslegénye,
részt se kaptál, pedig az egészre
futotta érdemed.
Érdemes volt-e ázni, fázni,
csak a jövő kövén csirázni,
vérszagú szörnyekkel vitázni,
ha ráment életed!
Csak szólhatnál, hogy érdemes!
Mert csontom, vérem belerémül,
végzetedhez ha én állítok végül
józan zárómérleget.
Törd fel a törvényt, ne latold!

A porból vedd fel kajla kalapod,
vértanú vállad,
s a kifordult nyakcsigolyákat
rendbeszedve
két kisírt szemmel, tüzes iker-körrel
nézz a szemembe
hogyan rendülne bele
a mohó, emléknélküli tenyészet
az egek mirigy-rendszere
s e megváltatlan földi lét.
József Attila!
te add nekem a reményt,
mert nélküle
romlott a napvilág,
a vér heves,
bár a fogad vicsorog,
bólints hogy érdemes,
bár a nyakad csikorog
cáfold meg halálos logikád,
te glóriás,
te kintől bélyeges!
Képzeletemre bízzál édes munkát,
mert immár úgy szorgoskodik,
hogy a sarkamtól torkomig
forraszt rám forró hamubundát,
radióaktív iszonyt –
félek, hogy minden rejtelmet kibont
s végül már semmi se fáj.
Hogy el ne jussak soha ama síkra:
elém te állj.
Segíts, hogy az emberárulók szutykát
erővel győzze a szív
szép szóval a száj!

1. feladat

Értelmezze a címben használt felkiáltójel szerepét!

(2)

Lehet megszólítás vagy érzelemkifejezés.

2. feladat

Milyen költői szándékkal idézi fel Nagy László költőelődje hányattatott sorsát, költői és emberi értékeit?

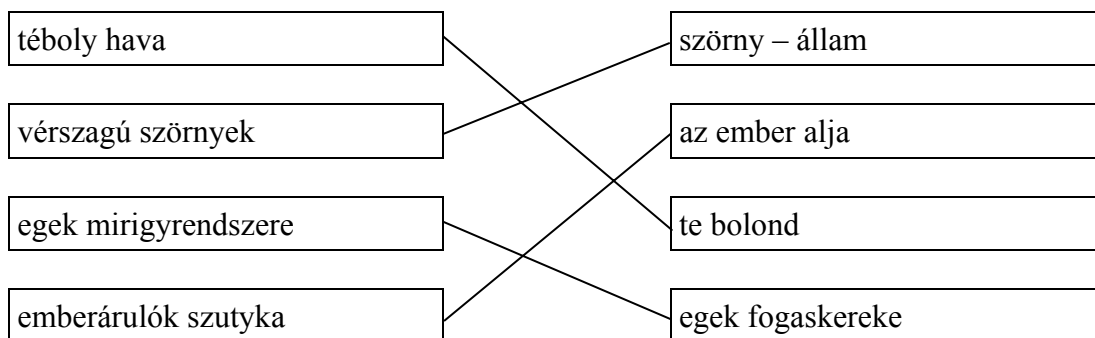
(4)

Erőt, reményt ad neki József Attila akaratereje. A tisztelet, a hódolat kifejezője is.

3. feladat

(8)

Kösse össze vonallal a dobozokat úgy, hogy a vers alábbi kifejezéseit párosítsa a József Attila költészetéből ismert képekkel!

4. feladat

(6)

Értelmezze saját szavaival a versből vett költői képeket!

„te kintől bélyeges” *megbélyegzett, sebekkel teli*

„emléknélküli tenyészet” *elfelejtett világ (élet)*

„Mindenség summáslegénye” *munkása, jobbagya*

5. feladat

(2)

Radnóti Miklós: *Negyedik ecloga* c. versében kik között zajlik a párbeszéd?

Költő és Hang

6. feladat

(2)

Fejtse ki röviden, hogyan függ össze Radnóti költészete és az alábbi versidézet!

„s az égre írj, ha minden összetört!”

Radnóti utolsó korszakának meghatározója ez a gondolat. A minden körülmények közötti alkotás, írás, a szellemi munka erőt ad elviselni a fájdalmakat, a borzalmakat.

7. feladat

(2)

Mit jelent a „Mindenki a maga szerencséjének a kovácsa” közmondás?

A sorsát, az életét mindenki maga alakítja.

8. feladat

(3)

Mit kér számon a csalódott fiatal a felnőttől Karinthy Frigyes: *Találkozás egy fiatalemberrel* c. novellájában?

Repülőgépet, az Északi-sarkot, szabad Magyarországot.

9. feladat

(2)

Milyen lelkiállapotot tükröz az előbb említett novellában a három pont sűrű használata a felnőtt megszólalásaiban? Írjon legalább két jelzőt!

Zavart, nyugtalan, bizonytalan, határozatlan.

10. feladat

(2)

Hol találkozott a novellabeli felnőtt a fiatalemberrel?

A Duna-parton..

11. feladat

(3)

Nevezze meg a költői képek fajtáit!

„Mint lámpa, ha lecsavarom,
ne élj, mikor nem akarom.”

hasonlat.....

„míg nem vagy, mint egy tárgy, olyan
halott és akarattalan”

hasonlat.....

„sorsomnak alkatrésze légy”

metafóra.....

Szabó Lőrinc: *Semmiért Egészen*

12. feladat

(2)

Milyen szavakat helyettesítenek Szabó Lőrinc versében az alábbi kifejezések?

„bonthatatlan börtön”

„két önzés titkos párbaja”

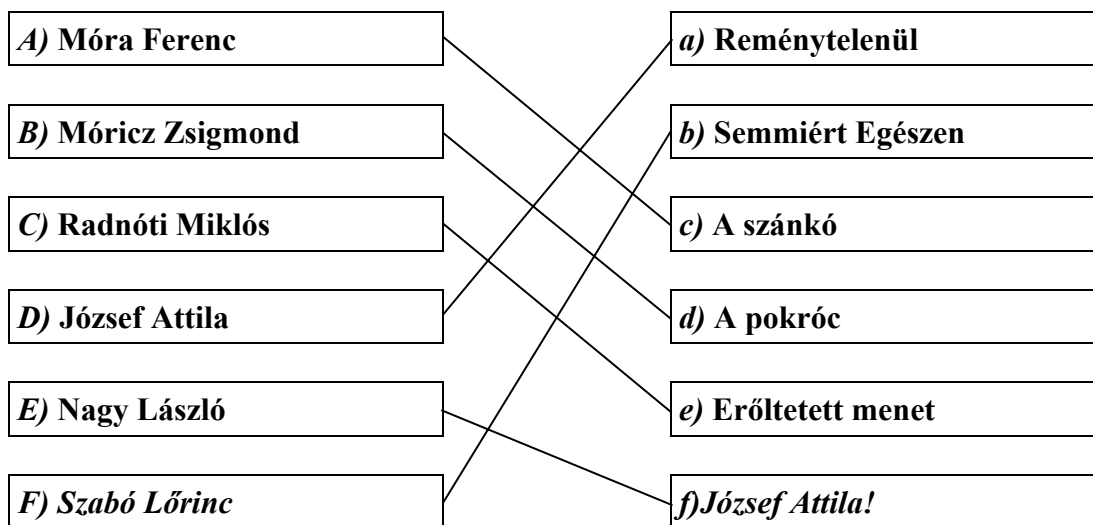
világ

szerelem

13. feladat

(6)

Párosítsa a művet a szerzővel! Figyelem! Mindkét oszlopban van egy-egy kakukktojás, melyekhez önállóan kell címet, illetve szerzőt megadnia! A hiányzó nevet, illetve címet írja az üres cellába!

14. feladat

(2)

Kit ábrázol a kép? Egy népszerű művének címe segít a döntésben. Karikázza be a megfelelő válasz betűjelét!

a) Móricz Zsigmond

b) Karinthy Frigyes

c) Móra Ferenc

d) Radnóti Miklós

15. feladat

(3)

Név az időben. Válaszoljon olyan időhatározókkal, amelyek tartalmazzák a kérdésekben levő keresztneveket!

a) Mikor mulatott Eszter? Szilveszterkor

b) Mikor született Ili? Áprilisban.....

c) Mikor ment haza Dóra? Virradóra

16. feladat

(16)

Mennyire ismeri nyelvünket?

Karikázza be a helyes válasz betűjelét és húzza át a helyteleneket!

Hol van a mondás szerint az, akire haragszom?

a) markomban b) csőrömben c) begyemben d) zsebemben

Mi a szabályok régies elnevezése?

a) regula b) strigula e) fityula d) fabula

Melyik szó nem egy szemüvegfajtát takar?

a) lornyon b) okuláré e) monokli d) laterna

Mit csinál, aki pipiskedik?

a) tyúkokat etet b) tojásokat költ c) kényeskedik d) kendermagot válogat

Milyen lakomának nevezik a fényűzően pazar étkezést?

a) homéroszi b) lukulluszi e) tantaloszi d) leszboszi

Mi a paszomány?

a) ruhát összefogó kapocs b) régi útlevél c) ruhát díszítő zsinór d) magas szárú csizma

Mit jelentett régen a „remek” kifejezés?

a) vizsgamunkát b) feldolgozást e) silány minőséget d) olcsó hazai árut

Mit szeret az, aki kedveli az anagrammákat?

a) egy ókori versfajta b) kisebb tárgyak gyűjtését e) egy ételkülönlegességet d) nyelvi játékokat

17. feladat

(12)

Az alábbi fogalmak a kommunikációhoz kapcsolódnak.

Írja a betűjelüket a megfelelő halmazba!

a) öltözködés b) levél c) gesztusok d) KRESZ-tábla
e) mutogatás f) telefonálás g) előadás h) térkép
i) mosoly j) ékszer k) zene l) e-mail

Verbális eszközök	Nonverbális eszközök
b), f), g), l)	a), c), d), e), h), i), j), k)

18. feladat

(6)

Szerkesszen értelmes, logikus szöveget az alábbi mondatokból!

A mondatok helyes sorrendjének megfelelően írja a betűjeleket a pontsorra!

- A) Érdemes hát megismerkedni az erdőnek ezekkel az első hóesésig könnyen fellelhető terméseivel.
- B) Az avar kincseket rejt: táplálékot madaraknak, mókusoknak, őzeknek, szarvasoknak, vad-disznóknak.
- C) A tölgyesek makktermése egykor ínség idején ennivalót nyújtott, túlélést biztosított az embereknek is.
- D) Az őszi erdő színesedő lombú, majd egyre inkább kopaszodó fái között sétálva lábunk alatt nemcsak ágak ropognak.

D) B) C) A)

Adjon figyelemfelkeltő címet a szövegnek!

Az őszi erdő kincsei

19. feladat

(6)

Csoportosítsa az alábbi keresztneveket a megadott szempontok szerint!

a) Andor b) Antal c) Kata d) Stefi e) Botond f) Ervin

<i>Csak zöngés mássalhangzót tartalmaz</i>	<i>Csak zöngétlen mássalhangzót tartalmaz</i>	<i>Zöngés és zöngétlen mássalhangzót is tartalmaz</i>
<i>a), f)</i>	<i>c), d)</i>	<i>b), e)</i>

20. feladat

(5)

Keresse meg, hogy melyik a főmondat a következő közmondásokban, majd írja a vonalra a hiányzó utalószt!

- a) Kezét emeli, mikor lábát kellene. *akkor*.....
- b) Fogd a fogót, hogy kezed meg ne égess! *azért*.....
- c) Ki tövistől félti kezét, ne fogjon rózsaszedéshez! *az*
- d) Sok idő eltelik, míg a gyermekből ember válik. *addig*.....
- e) Amit nyer a réven, elveszti a vámon. *azt*

21. feladat

(4)

Foglalja mondatba az alábbi szavakat!

- a) elöl: *Elöl állok a sorban.*
- b) elől: *Elbújtam Miska elől.*
- c) gombjuk: *A csatos mellényeknek nincsen gombjuk.*
- d) gomblyuk: *A csatos mellényeken nincsen gomblyuk.*

22. feladat

(6)

Húzza alá az oszlopokban azt a szót, amelyik a hangrendet figyelembe véve nem illik oda!

a)	b)	c)
völgyek	<u>annyi</u>	pirosított
üzenhet	mohát	csábító
békét	fogadja	<u>dörrenés</u>
<u>márciusi</u>	bántalak	világon

23. feladat

(6/)

Névelő vagy számnév? Döntse el, hogy a kiemelt szavak közül melyik névelő, és melyik számnév? A névelő fölé írjon a téglalapba N, a számnév fölé SZ betűt!

SZ

a) **Egy** kenyérért nem fűtik be a kemencét.

N

b) **Egy** kis hangyától is lehet példát venni.

SZ

c) **Egy** tűznél több fazék is felforr.

N

N

d) Feje, mint **egy** hordó, esze, mint **egy** dió.

SZ

e) Két eb nehezen alkuszik meg **egy** csonton.

24. feladat

(5)

Mondatboncolás. Állapítsa meg, milyen szerkezetűek az alábbi mondatok!
Az egyszerű mondatok mellé írjon E, az összetett mondatok mellé Ö betűt!

a) Most bükkmakk vagy, vagy tölgyem vagy? Ö.....

b) Nyolc rossz rozsszem, tíz kis rizsszem minden kincsem. E.....

c) Ha mégy, végy még négy vég gézt! Ö.....

d) E helyt a rejtek retket rejt, és sajtot sejtet. Ö.....

e) Rajta varrt rojt s vert vért volt. E.....

25. feladat

(5)

Egészítse ki a keltezéseket a hiányzó írásjelekkel!

1905₂-ben

1919 karácsonyán

1922₂ október 5₂-től

1914₂ május 1₂-jéig

1925₂ dec₂ 20₂-a és 31₂-e között